

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 17. De simplici collatione beneficii Ecclesiastici,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

7
alium Sacerdotem celebret: quia sensus eorum in verborum est vt si ipse impeditus sit celebrare per seipsum, curet vt loco suo alius celebret: non autem quod sufficiat alterutrum eorum celebrare, nec necesse sit beneficiarium Sacerdotem esse.

231. Dubitatur secundo, An quando in institutione beneficij ponitur conditio vt beneficiarius sit Sacerdos, requiratur vt sit actu Sacerdos tempore presentationis. Ad quod per tradita à Lambertino in ead. quest. 7. art. 29. respondendum est requiri, si fundatio sit facta à laico; non item si ab aliqua Ecclesia, vel à Clerico ratione suae Ecclesiae: sed sufficit presentatum ad tale beneficium, ea erate esse tempore presentationis, vt intra tempus à iure statutum possit fieri Sacerdos sine dispensatione. Cuius differentiae ratio reddi potest, quod laici facientes fundationem, non praesumantur loqui secundum canones quos ignorant: Clerici autem praesumantur loqui secundum canones. Secundum quos beneficium tribus modis dicitur Sacerdotale (quos ex Ioanne Andrea, & aliis refert Lambert. in supra memorato art. 27. num. 8.) vel quia exigit, vt illud habens, sit Sacerdos: vel vt teneatur fieri Sacerdos intra tempus praescriptum à iure, alioqui ipse sit eo beneficio priuatus: vel vt actu fiat Sacerdos intra tempus iuris, alioqui fructus non faciat suos, licet non priuetur beneficio. Quorum modorum vno aliquo sufficit intelligi conditionem beneficio adiectam, vt beneficiarius sit Sacerdos.

232. Notandum est secundo, circa eandem conditionem, congruenter iis quae de illa ex Panormit. habet Syluest. in verbo, Missa. 1. quest. 7. in fine; si patronus beneficiario imponat obligationem per seipsum celebrandi ter vel quater in hebdomada: eam non esse intelligendam ita stricte, quin, iuxta cap. Significatum, De prebendis, si ob legitimum impedimentum non possit tunc cum debita preparatione, deuoteque celebrare, satis sit vt celebret per alium, vel celebrationem differat in aliud tempus, sublato impedimento. Alioqui enim institutio illicita esset, tanquam dans materiam peccandi. Quod pari ratione dici potest de obligatione à patrono imposta celebrandi in certo altari, vel Ecclesia, aut capella: nempe vt occurrente legitimo impedimento, celebretur in alio loco. Pro quibus facit, quod obseruandae quidem sint conditiones quas patronus ab initio fundationis apposuerit beneficio de consensu & auctoritate Diocesani: quia vnusquisque potest alteri rem suam donare, cum quo voluerit onere: ita vt illam acceptans tale onus subire teneatur. Sed tamen, vt videre est apud Lambertinum lib. 1. part. 1. quest. 9. art. 1. à num. 67. id habet varias, non modo ampliationes, sed etiam restrictiones: & inter eas, vt non procedat quando huiusmodi conditio fuerit grauamen immoderatum, & intolerabile: quia talis, neque de Episcopi consensu apponi potest ab initio fundationis; neque tenet si ab initio quidem fuit moderata, & tolerabilis, sed post facta est immoderata, & intolerabilis: quod idem author notat in sequen. num. 145. Item vt non procedat cum conditio fuerit rectae rationi contraria, vt est illa, de qua Syluester loco citato: celebrandi quotidie de sacrosancta Trinitate, aut de sancto Michaeli, relictis Missis iis quae iuxta rubricas, sunt celebrandae, siue de tempore, siue de Sanctis.

Ceterum in dubio, seu cum non constiterit aperte impedimentum esse legitimum; recurrendum est ad Episcopum pro licentia habenda, sicut recurritur, vt infringi possit ieiunium sine peccato, cum occurrit quidem impedimentum ieiunandi: sed non constat aperte an sit sufficiens. Adde cum patronus apposuit obligationem celebrandi certum numerum Missarum & decrescens redditibus, vel alia de causa, onerosus est tantus numerus: Episcopum habere per Concil. Trident. sess. 25. cap. 4. De reform. auctoritatem reducendi eundem numerum ad minorem.

233. Superest vt paucis attingamus modos, quibus ius patronatus extingui potest. Primus igitur est, per cessionem: nempe cum quis ius patronatus quod habet renuntiat ei Ecclesiae, in qua illud habet. Nam tunc talis Ecclesia manet libera, ex cap. vnico De iure patron. in 6. Alter est, cum quis Ecclesiam, cuius est patronus, scienter paritur fieri collegiatam sine iuris sui reservatione. Nam tunc de recto-

re eiusdem Ecclesiae vacantis non prouidebitur ex illius presentatione: sed ex collegij electione, iuxta cap. Nobis. De iure patronatus iuncta glossa, verbo, In capella. De qua re Panormit. ibid. vbi & tractat an ipso patrono invito, liceat talem mutationem facere. Tertius est, si Ecclesia incendio consumpta fuerit, vel vitio aliquo corruerit, vel capta, detentaque sit ab hostibus: quia sublata substantia rei, consequenter, cadens illius perit. Quartus est, si patronus Rectorem, aut Clericum ipsius Ecclesiae per se, vel per alium occiderit, aut mutilauerit, iuxta cap. In quibusdam, De poenis: vbi id Panormitanus notat. Quintus est, si patronus efficiatur haereticus, aut incurrat in aliud crimen, propter quod omnia bona ipsius confiscata sint: tanquam pereunte scilicet accidente, dum substantia perit.

CAPVT XVII

De simplici collatione beneficii Ecclesiastici.

S Y M M A R I V M.

- 234 Quid sit simplex collatio beneficii Ecclesiastici.
- 235 Quaeque beneficia potest Papa conferre, & solus beneficii reservata.
- 236 Con. iuris Papa cum aliis Ordinariis: & quis significetur nomine Ordinarii.
- 237 Potestas Cardinalis, & Apostolici Legati à latere, beneficia conferendi: & quae eam non habeant ceteri Legati Apostolici, nisi specialiter eis committatur.
- 238 Notanda de potestate Legati à Latere, restricta circa collationem beneficiorum.
- 239 Spectat ad Episcopum conferre beneficia in sua diocesi: quod non potest semper facere libere.
- 240 Quid in eo requiratur vt talem potestatem habeat, aut exerceat.
- 241 Capitulum Sede vacante non habet quidem ius conferendi beneficia spectantia ad collationem Episcopi: habet tamen confirmandi electum, & instituendi nominatum, & vnde oriatur talis differentia.
- 242 Generalis Vicarius Episcopi non potest beneficia conferre, nisi ex Episcopi sui commissione, & quae alia usque sit.
- 243 Quando Episcopo datus coadiutor possit, aut non possit vice ipsius conferre beneficia.
- 244 Quando possit qui possessor quidem est iuris conferendi, sed non est dominus.
- 245 Quid sequester possit.
- 246 Beneficia conferri debent pure, libere, & palam.
- 247 Itemque sine diminutione, & iam vacantia: nec ad certum tempus, sed ad totam vitam.
- 248 Collatio beneficii non debet fieri alternatiue, aut copulatiue: & quando vacans possit, aut non possit in duo diuidi.
- 249 De tempore intra quod fieri debet beneficiorum collatio.
- 250 Conditiones requisitae ad validitatem collationis beneficiorum.
- 251 Plenitudo potestatis requisitae ad validitatem collationis beneficii: & aliqui casus in quibus ea deficit.
- 252 Modi quibus talem potestatem habens, potest eam amittere.
- 253 Inualida est beneficii collatio facta post tempus à iure constitutum: & quatenus potestas conferendi deuoluatur ab vno in alium.
- 254 A Regularibus etiam exemptis, ad Episcopum fit deuolutio, & quaedam alia paucis tacta pro praxi.
- 255 Modus quo beneficii collatio inualida est ob collatoris peccatum commissionis.

Collatio simplex dicitur ad distinctionem praecedentium modorum, quibus acquiritur beneficium. In illis enim semper quidem est collatio actu, aut virtute: sed praeter eam simul est actio alia à qua quisque eorum propriam accipit denominationem. Definiri autem potest talis collatio: concessio beneficii Ecclesiastici vacantis, nulla alterius Superioris confirmatione indigens. Ex qua definitione satis intelligitur, collationem distinguui ab institutione, quae non est libera, sed ad praesentationem patroni facta: & ab electione proprie dicta, quae requirit con-

firma-

REGINA
 DE
 PRAE
 TORIA
 E. V.

firmationem Superioris. Intelligitur etiam quæ in iure dicantur beneficia electiua, quæ patronata, & quæ collatiua.

Occurrit autem hic considerandum primo, quorum beneficiorum sit simplex collatio: secundo, quibus conferri: tertio, à quibus conferri possint: quarto, quis sit debitus modus conferendi: postremo, quæ conditiones requirantur ad validitatem collationis. Atque de primo: illud paucis monendum est, simplici collatione conferri omnes dignitates, Canonicatus, portiones, & præbendas Ecclesiæ: sine Cathedralis, siue collegiata. Item omnes Ecclesias parochiales, ac demum omnes præstimoniales portiones, capellanias & beneficia simplicia seruitoria, nisi obstat consuetudo, priuilegium, vel fundatio, vel ædificatio, vel dotatio: ex quibus prædicta beneficia possunt habere patronos, nec esse in collatiuorum, sed in patronatorum numero: de quibus in particulari nihil certi statui potest: quia talis conditio eorum, pendet ex incerta, ac varia hominũ voluntate. De secundo vero, iudicandum est per tradita in præced. cap. 11. & 12. Certum est enim beneficia debere conferri dignis: & quibus nulla obstant iuris impedimenta. Vnde nobis immorandum est tantum in tribus reliquis ex ante memoratis.

SECTIO I.

De iis, à quibus beneficia de iure conferri possunt, ac primo de Papa.

Papa solus confert beneficia reseruata, de quibus in sequenti titulo cum de vacatione beneficiorum: atque prout expressum est in fine Clementinæ primæ, tit. Vt lite pendente: ipse per totum mundum habet ius conferendi per præuentionem quæcumque beneficia, etiam electiua, aut patronata; quia electoribus, & patronis potestas eligendi, aut præsentandi (ex Panorm. ad cap. Quoniam, De iure patronatus num. 2.) conuenit tantum de iure Canonico: cui Papa derogare potest: licet non semper faciat, nec semper facere æquum sit. Imo vero si beneficium sit iuris patronatus laici, collatio illius per Papam facta, erit surreptiua, nisi de eodem iure faciat mentionem: vt idem Panormit. habet ad cap. Cum dilectus, eodem tit. num. 12. Idem ac de Papa iudicium est de Concilio generali legitimo: cui ille cum sua autoritate adest per se, aut per suos Legatos: non autem de collegio Cardinalium Sede vacante, ex Clement. Ne Romani, §. 1. De electione. Et ratio est, quia nequeunt tunc de aliis negotiis tractare, quam de electione futuri Pontificis, ex cap. Vbi periculum, §. Idem, De elect. in 6.

Papa igitur sic concurrit cum quocumque Ordinario, vt si beneficium vacet, & prius (etiam vna tantum hora dummodo scripto, vel testibus id probari possit ex Glossa ad cap. Si à sede, De præbendis in 6. verbo, Nec appareat) impetretur ab eodem Papa, quam ab Ordinario, præferatur prouisus ab ipso Papa: contra vero si prius prouiderit ab Ordinario collatore, sic prouisus præferatur postorius prouiso à Papa. Quod si non constet quis præuerit conferendo, Papane, an ordinarius; ille ex prouisus præferetur, qui prius nactus fuerit possessionem: sique neuter eam nactus fuerit, præferatur prouisus à Papa propter dignitatem prouidentis. Ita habetur ex citato cap. Si à sede.

Nota obiter cum Corasio in sua paraphrasi in materiam sacerdotiorum par. 2. cap. 4. in initio Ordinarium hic vocari inferiorem Papa, qui iure suo potest beneficium conferre: iuxta glossam ad initium cap. Ordinarij, De officio Ordinarij in 6. Tales sunt tum Episcopi, tum Episcopo inferiores, quibus ius, vel consuetudo talem potestatem tribuit, etiam si iurisdictionem ordinariam non habeant: qualis censetur simplex Parochus, qui nonnumquam habet ius conferendi aliquas capellanias, aut alia beneficia simplicia ratione altaris in sua Parochia fundati.

SECTIO II.

De Cardinali, & de Papa legato.

Cardinalis etiam si non sit Episcopus, vel presbyter, ius habet conferendi omnia beneficia, quæ sunt in ea

Ecclesia, cuius ipse titulum habet quasi Episcopalem. De qua re habetur bulla Clementis 7. quæ est ordine septima in collectione Petri Matthæi. Legatus vero à latere, id est, ex Cardinalium collegio assumptus, potest per concursum cum Ordinario, ac præuentionem conferre omnia beneficia prouincia sibi commissa, ex cap. 1. De officio Legati in 6. Sicque in collatione beneficij tres possunt concurrere, inter quos sit locus præuentioni nempe Papa, Legatus à latere, & Ordinarius. Id quod habetur ex memorata glossa ad cap. Si à sede, verbo legato. Potest etiam idem legatus beneficia vacatura reseruare suæ collationi: ita vt Ordinarius vacantia conferre non possit, ex cap. Præsenti. De officio Legati in 6. Alius vero Legatus Papa iuratum potest, nisi nominatum ad id ius deur illi à Papa, ex cap. primo, iam citato: proeeditque ex eodem cap. siue sit Legatus in aliquâ prouinciam missus ad aliqua negotia tractanda, qui solet dici Nuntius Apostolicus: siue sit legatus natus; quo nomine appellatur is qui ratione Ecclesiæ cui præficitur, sit Legatus, seu legatione fungitur in ea prouincia: vt in Anglia Archiepiscopus Cantuariensis, ex cap. 1. De officio Legati.

Aduerte autem primo, Legatum à latere non posse dare ius ad vacatura beneficia. Ratio est, quia non conuenit tale ius à Papa cuiquam communicari: quandoquidem potest inde prouenire aliqua occasio captandæ mortis alienæ, prout habetur ex cap. 2. De concessione præbendæ. Obiicienti autem quod idem Legatus possit, vt ante dictum est, beneficium vacaturum reseruare suæ collationi. Nam facile responderetur, per talem reseruationem nulli certæ personæ tribui ius: ita vt nihil impediatur quin postea beneficium conferatur pro arbitrio reseruantis: siq; nulla occasio datur captandæ mortis.

Aduerte secundo, nec posse reseruare beneficia vacantia in curia Romana, quoniam talia sunt reseruata collationi Papæ, ex cap. 2. De præbendis in 6. Nec item si ea sint Episcopatus, vel abbatia, vel alia beneficia regulatia, vel sint electiua quidem dignitates maiores, sed inferiores Episcopatu, ex cap. Deliberatione, De officio Legati in 6. Nec denique si sint beneficia patronata, quorum præsentatio pertineat aut ad laicum, prout notat glossa ad Clementinam. Per literas, verbo Apostolicis, De præbendis: aut etiam ad Clericum simul, & laicum, prout notat Panormit. ad cap. finale De iure patronatus, num. 9. Id quod Corasius sequens in 2. part. cap. 3. num. 11. ipsum probat quia non est æquum ex socio Clerico laicum damnificari: argumento cap. Sacris, De sepulturis; sed potius ex priuilegio laici, locum Clericum sentite commodum. Potest tamen idem Legatus reseruare, quando ius patronatus comperet laico ex præscriptione, consuetudine, aut priuilegio generali, prout idem Panormit. notat ad cap. Dilectus, in fine, De officio Legati. Qui & in eiusdem principio notat esse idem iudicandum, quando ius patronatus comperet Clerico ratione suæ Ecclesiæ. Dignu vero est, priuilegio generali, quia vt ex eodem authore habet Corasius in cit. cap. 3. n. 15. si iure speciali, & expresso priuilegio certorum beneficiorum, aliquis conferendi ius habeat, Legati potestas ad ea non extenditur: quia cum specialis prouisio præualleat generali, ex cap. 1. De rescriptis, & cap. Dudum, §. Nos igitur, De præbendis, in 6. de illis, quæ specialiter commissa sunt alteri, Legatus se non interponit, ex cap. Si uidiisti, De officio Legati.

SECTIO III.

De Episcopo.

Ordinario iure quilibet Episcopus confert beneficia suæ dioceseos. Nam ad Episcopum peruenit institutio, & destitutio beneficiorum suæ dioceseos, cap. Ex frequentibus, & cap. Cum uenissent, De institutionibus, & cap. Conquerente, De officio Ordinarij & cap. 1. De capellis monachorum, & cap. Cum ex iniuncto, in fine, De hæreticis. Item omnes Ecclesiæ in ipsius territorio constitutæ relinquuntur ipsius curæ, & sollicitudini, cap. Omnes Basilicæ, & cap. Nullus, distinct. 16. quest. 7. de eis que disponendi habet auctoritatem tanquam uocatus à Summo

238.

239.

Pontifice in partem sollicitudinis, cap. Ad honorem, De auctoritate, & vsu pallij.

Verum tamen talis collatio non est semper libera, nonnunquam enim beneficia sunt patronata, & ideo collatio illorum aliter facta, quam ad patronorum presentationem nulla est, ex cap. Decemimus 16. quest. 7. nonnunquam vero possunt ab Episcopo tantum coniunctim cum Capitulo, aut de consilio Capituli: vel contra, de consilio Episcopi à Capitulo conferri, iuxta cap. vnicum §. 1. & ultimo, Ne sede vacante in 6. De qua re Corasius par. 2. cap. 4. vbi inter cetera numero 6. annotat: ad solum Episcopum, cum consilio tamen Capituli, prebendarum Ecclesie Cathedralis collationem pertinere, ex cap. Nouit, & cap. Quanto, De iis quæ sunt à Prælato. Minora autem inferiorum Ecclesiarum beneficia, Episcopum conferre sine Capituli consilio. In maioribus autem debere illud consilium, ex citato cap. Quanto: aut si sint Ecclesie collegiata, conseruati eis presentatione, insituere: argumento cap. Cum Ecclesia Vulterana, De electione. Ad quod cap. Panormit. id notans, addit exceptionem, congruenter cap. E noscitur, De iis quæ sunt à Prælato: nisi prædictis obstat consuetudo, aut priuilegium: quæ nonnunquam efficiunt, vt electio Canonici pertineat ad solum Episcopum, aut e contra ad solum Capitulum, vt in casu citati cap. Cum Ecclesia Vulterana.

240. Ceterum vt Episcopus supradictum ius habeat, non requiritur quidem, vt sit consecratus; requiritur tamen vt sit electus simul, & confirmatus: vel presentatus simul, & institutus, vel simpliciter prouisus à Papa. Nec enim Episcopum ante posse beneficia conferre, vel cetera quæ sunt iurisdictionis Episcopalis exercere, habetur ex cap. Nosti cap. Transmissam, cap. Qualiter, De electione. Non etiam res, & negotia Episcopatus, ne quidem tanquam æconomum, aut procuratorem posse administrare, ex cap. Auaritia, eod. tit. in sexto.

Porro quia collatio beneficij est iurisdictionis voluntariæ (neque enim quis cogitur beneficium conferre, aut acceptare collatum, iuxta cap. Si tibi absentis, De prebendis in 6.) ea tanquam non indigens iudiciali strepitu potest fieri ab Episcopo existente extra territorium adiectum suum, prout notat glossa ad cap. 3. De prebendis in 6. verbo, In remotis. Restat monendum quod docet Corasius 2. parte in fine cap. 4. Episcopum valde conferre beneficia quantumuis sit reus criminis etiam grauissimi, atque accusatus: quia ex quo toleratur in officio, rata esse debent, quæ ab eo interea geruntur, iuxta legem Barbarus, De officio Prætoris. Imò nec depositus si prouocauit: quia cum non censetur damnatus qui prouocauit, status eius integer manet, vt suæ dignitatis oneribus interim fungatur.

SECTIO V.

De Capitulo, & de Vicario, & Coadiutore Episcopi.

241. Capitulum sede vacante nō habet ius conferendi beneficia pertinentia ad collationem Episcopi. cap. Illa deuotionis, tit. Ne sede vacante: nec etiam recipiendi illorum resignationem permutandi causa: nisi sit beneficium, cuius collatio ad ipsū Capitulum, & ad Episcopum communiter pertineat; nam ea communio facit, vt Capitulum ipsum possit tunc conferre, ex cap. i. eod. titulo in 6. Potest & Ecclesiis, tunc in diocesi vacantibus (vt ex Panormit. ad cap. Cum nobis, De electis notab. ultimo adfert Corasius, part. 2. cap. 7. num. 4.) æconomos præficere, iuxta cap. Cum vos, De officio Ordinarij: & eos commendare aliquibus, donec fuerit prouisus de pastoribus, propter periculum scilicet diurnæ vacationis. Potest item electos confirmare, & à patronis presentatos insituere, ex cap. Cum olim, De maioritate, & obedientia, & ex cap. 1. De institutionibus in 6. Potest adhuc alia multa quæ Rebuffus persequitur in praxi beneficiorum, tit. De deuolutione, à num. 58.

Proposita vero diuersitas collationis à confirmatione, & institutione censetur nasci ex eo, quod confirmatio & institutio sint actus necessitatis; quorum vsus pendet ab

aliena voluntate, cui satisfacere non est præiudicare futuro Episcopo, tollendo ei aliquid pertinens ad ipsius liberam dispositionem. Simplex autem collatio beneficij sit libertatis, rationem habens cuiusdam donationis, hoc nomine: quod ex pluribus dignis possit eligere quem velit, prout declarat glossa in summa cap. finali, De officio Vicarij in 6. & patet ex cap. Post electionem, De concessione prebendæ. Quæ quidem libertas annumeranda est inter fructus Episcopatus, qui futuro Episcopo referuari debent, per glossam ad supra citatum cap. Cum olim, verbo, Capitulo.

Porro eadem ratione, qua de Capitulo, negandum est de æconomis, cui commissa est administratio generalis, & libera bonorum Episcopatus vacantis; posse conferre beneficia: quia talis generalis commissio semper intelligitur excepta alienatione bonorum gratuita: qualis est facta per donationem, ex glossa in supra memorata summa.

Generalis etiam Vicarij Episcopi non habet ius conferendi beneficia ad Episcopi collationem pertinentia, ex cap. finali, De officio Vicarij, in 6. nisi, vt ibidem additur, ea facultas illi specialiter ab Episcopo concedatur: tunc enim habet ius conferendi ex commissione. Vbi notanda sunt quedam cum Corasio par. 2. cap. 8.

Primum est, Vicarij Episcopi non posse quidem expellere ea quæ sunt mere gratia: vt esse censentur beneficiorum collationes, cum sint donationes quædam, vt ante habitum est: posse tamē ea quæ sunt iustitie, & necessitatis: vnde confirmare potest electos, & insituere presentatos, prout per cap. Ex frequentibus, De institutionibus, docet glossa ad citatum cap. finale, verbo, Non possunt.

Secundum est, eundem Vicarij si ab Episcopo potestatem habeat recipiendi renuntiationis beneficiorum factas causa permutationis, habere quoque potestatem conferendi eiusmodi beneficia: quia communis vsus obtinuit, vt eodem contextu, quo in permutatione beneficiorum admittitur vtriusque renuntiatio, pariter fiat vtriusque collatio; quæ non est libertatis, sed necessitatis: quandoquidem talia beneficia non nisi permutantibus conferri possunt, ex Clement. vnica, De rerum permutatione.

Tertium est, Vicarij generalem, cui ab Episcopo concessa est specialiter facultas conferendi beneficia, eam extra territorij exercere posse, perinde ac Episcopi ipsum, cum quo habet idem auditorium, seu tribunal, ex cap. 2. De consuetudine in 6. & ex cap. Romana, De appellacionibus, eodem libro: ita vt quod à Vicario geritur, pro eodem habeatur, ac si ab Episcopo gereretur.

Quartum est, facta reuocatione prædictæ facultatis, si Vicarij ipse generalis eam ignorans, beneficium contulerit, tenere collationem: quoniam vt is talem facultatem non ante acquirit, quam illam sciat: ita nec ignorans sibi ademptam fuisse, illam amittit: argumento cap. Audita, De restitutione spoliatorum. Quod & confirmatur à simili: quia reuocatio procuratoris, quæ ei intimata nō est, non impedit (nisi ipse fraudulenter agat) renuntiationem, aut alterius actus ipsi commissi validitatem, iuxta textum expressum in Clement. vnica De renuntiatione.

De Coadiutore, qui iuxta cap. Vnicum, De Clerico ægrotante, in 6. datus est Episcopo propter amentiam ipsius, occurrat monendum, quod habeat ius conferendi beneficia pertinentia ad eiusdem Episcopi collationem: tum quia Ecclesia aliqui pateretur detrimentum ex vacatione diurna beneficiorum: tum quia est tanquam curator furiosus, aut minoris, plenam habens administrationem bonorum illius. Eum vero qui datus est propter senium, vel alium morbum corporis, non habere tale ius: quia tunc rationes propositæ non habent de se locum. Nam in senibus cum debilitate corporis, inesse potest maturitas morum, quæ suadeat ipsi in suo officio permanere, iuxta illud 2. ad Corinth. 12. Cum infirmus, tunc potens sum: nonnunquam item corporis infirmitas fortitudinem cordis augmentat, prout habetur in cap. Nisi pridem, §.

Alia verò De renuntiatione. Istud vtrumque habet Corasius par. 2. cap. 4. num. 9. 10. & 11.

SECTIO V.

De possessore & sequestro.

DVarenus lib. 3. De sacris Ecclesie ministris cap. 9. & Corasius par. 2. cap. 5. congruenter, cap. Cum olim, De causa possessionis; notant ad validitatem collationis beneficii sufficere, vt is qui confert, sit bona fide quali in possessione conferendi: etiam si non sit proprietarius, id est, apud ipsum reuera non situs conferendi. Quod confirmatur a simili: quia tale quid sufficit ad validitatem: tum electionis, iuxta cap. Querelam, De electione: tum presentationis, iuxta cap. Ex literis, De iure patronatus. Idque adeo verum est vt prouisus a possessore bonae fidei preferatur prouisus a proprietario, eoque cuius conferendi competit: argumento cap. Consultationibus, De iure patronatus: vbi glossa est legenda. Porro facta collatio a possessore mala fidei est nulla: vt per cap. Grauis, De restitutione spoliatorum habet in eodem cap. 9. Duarenus, addens ex Panormit. ad citatum cap. Consultationibus: nullam etiam esse factam a proprietario non possidente suum ius conferendi: ob defectum scilicet sufficientis auctoritatis.

De sequestro dubium est, an ius habeat conferendi beneficia. Dicitur autem is sequester, apud quem pecunia, vel res controuersa deponitur, vt finita lite & controuersia, victori ea restituantur, lege Sequester, De verborum significatione: & lege Licet, ff. Depositi. Estque duplex, vni voluntarius: is nimirum qui libera partium litigantium voluntate eligitur: & alter necessarius, qui iudicis auctoritate datur. Ac de dubio proposito Ioannes Selua in tractatu De beneficio, par. 2. quest. 9. tres sententias refert: vnam Hostiensis ad cap. Examinata, De iudiciis, negantis generaliter sequestrum posse conferre beneficia. Alteram contrariam Innocentij ad idem cap. ac multorum aliorum quos refert Azor in 2. par. Moral. Insitut. lib. 6. cap. 25. q. 17. existimantium sequestrum, siue sit prioris, siue posterioris modi, habere ius conferendi beneficia. Tertiam mediam, quam ipse Selua sequitur: voluntarium quidem sequestrum posse conferre, non autem necessarium.

Sed merito idem Azor, vt & Corasius par. 2. cap. 6. sententiam secundam sequitur: quia sequester exercere potest iura omnia, quae sunt beneficii sequestrati, ex glossa ad Clem. 1. De sequestratione possessionis, verbo Beneficium, & licet is non possideat fructus eiusdem beneficii: eos tamen colligit. Deinde quia ob dubium litis euentum, neuter litigantium potest vti iure conferendi: & interest Ecclesiae vacanti vt ei de Clerico citissime prouideatur. Denique quia sequester administrationem habet, non tantum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus, iuxta memoratam Clement. primam: atque adeo in iure conferendi beneficia, quod est rei sequestrate annexum: quodque exercere nihil aliud est, quam eadem beneficia conferre. Nec refert quod fructus eiusdem rei sequestrate debeant restitui victori. Nam id intelligitur de fructibus qui conferantur & solent, & possunt: beneficia autem vacantia non sunt seruanda, sed statim conferenda, ne Ecclesia damnnum patiatur.

Sic autem accipienda sunt haec, prout in cit. cap. 6. num. 4. monet Corasius, vt habeant locum quando sequester fuerit Clericus: quia ius conferendi beneficia, est Ecclesiasticum & spirituale, cuius laicus non est capax, ex cap. De certumimus, De iudiciis. Licet ex Papa priuilegio speciali Rex, vel Princeps possit tale ius habere: quia quamuis laicus non sit ex officio, potestate ordinaria, capax iuris spiritualis: ex speciali tamen priuilegio potest illud de quo agimus habere, vt & eligendi, ac presentandi ad beneficia.

SECTIO VI.

De requisitis ad debitam collationem beneficiorum Ecclesiasticorum.

Beneficium Ecclesiasticum conferri debet primo, pure, & sine pacto, vel conditione: ex cap. Quam pio, §. Caute, l. quest. 2. & ex cap. finali, De pactis, & ex cap. 2.

De elect. in 6. Aduerte tamen Episcopum posse exigere conditiones quae ex natura rei in sunt collationi: cum enim exigantur tacite, possunt quoque exigi expresse: verbi gratia, dicendo, Confero tibi hoc beneficium, si ipsum vacat: vel si es illius capax. Posse item exigere eas, quae ex iure communi, aut ex statuto, vel fundatione requiruntur, verbi gratia, vt is cui confert curatum beneficium, aliud curatum habens id ipsum resignet. Item vt is cui confert praebendam Theologalem, relideat, legat, & praedicet, ac iuret se beneficium collatum non recipere animo, & intentione relinquendi illud: & sic de caeteris: quas exigere non est prohibitum. Sub conditione autem iure Canonico prohibita, nullus beneficium conferre potest, nisi Papa, qui supra ius illud potestatem habet: etiam si iuxta glossam ad cap. Significatum, verbo, Ita quod, De praebendis, talis collatio valeat, si sine simonia fiat. Et ratio est, quod conditio turpis habeatur pro non adiecta ex cap. finali, De conditionibus appositis.

Secundo, debet conferri libere, non per metum, nec per vim, ex cap. 2. & cap. Ad aures, De iis quae vi, &c. Ac confirmatur: quia collatio beneficii est quaedam liberalis donatio, ex cap. Post electionem, De concessione praebendae.

Tertio, conferri debet palam, id est, praesentibus testibus fide dignis. Id enim facit ad remouendas fraudes, & lites, quae suboriri possunt, si collatio fiat occulte. Quae quamuis sit suspecta in iure, ex cap. vnico, tit. Vt Ecclesiast. benef. sine diminut. conferantur: valida tamen est, prout ad idem cap. verbo Occulto, glossa annotat.

Quarto, debet conferri sine diminutione, ex eodem cap. vnico, & ex cap. Maioribus, & ex cap. Auctoritate, & ex cap. Vacante, De praebendis. Vnde Episcopus non potest vni conferre beneficium, & sibi, vel nepoti, vel famulo, vel alteri reservare pensionem, ex cap. Extirpanda, in fine, de Praebendis, & ex cap. Prohibemus, De censibus. Nec potest dum dignitatem confert, illius iura sibi reservare, ex cap. Cum vchisset, sub finem, De institutionibus. Nec item potest alteri conferre beneficium, & sibi retinere fructus; quod quidem faciens ex pacto, vel conuentione, incurrit in crimen simoniae, ex eod. cap. vnico, & ex cap. Si quis praebendas, in §. 3. Quamquam tolerari potest quid simile, si tria concurrant. Primo, si subsit iusta, & necessaria causa: vt si Ecclesia aere alieno supra modum grauata esset, iuxta cap. penult. De verborum significatione. Secundo, si talis reservatio fructuum fiat ad tempus, iuxta idem cap. & cap. Si propter, De rescriptis, in sexto. Tertio, si reservatio fiat ante collationem: per post factam enim, tolleretur ius quae situm alteri, & per simul factam committeretur simul simonia, de qua in fine memorati cap. vnici.

Quinto, debet beneficium vacare, namque beneficium viuientis nequit alteri conferri, ex cap. Nulla, De concessione praebendae. Vacante autem potest beneficium non tantum per obitum beneficiarii, sed etiam multis aliis modis, de quibus dicitur in sequenti titulo. Postremo conferri debet beneficium, non ad certum tempus, sed ad totam vitam eius, cui confertur: argumento cap. Praecepta, dist. 55. & cap. Satis peruersum, dist. 56. Papa tamen potest beneficia conferre ad tempus, ex cap. Veniens, De filiis presbyterorum, iuncta glossa finali, ibidem. Possunt similiter alii collatores ordinarii conferre beneficia manualia: utpote quae reuocari possunt, prout tradidimus in preced. num. 139.

His addendum est primo, prohibitum esse iure communi, cap. 2. De electione, in 6. collationem fieri alternatiue: vt fit, si Episcopus dicat, Confero hoc beneficium Caio, vel Titio: aut fieri copulatiue, vt si dicat, Confero Caio, & Titio. Atque ratio prohibitionis est, quod per conditionem alternatiuam voluntas collatoris incerta, & dubia reddatur: cum tamen oporteat beneficii prouisionem ex puro conferentis consensu procedere: cum sit quaedam liberalis donatio, vt in precedentibus habitum est. Et vero, per conditionem copulatiuam, duo in eadem Ecclesia inscribantur titulumque habeant, quod illicitum est, iuxta cap. Sicut alternis vxor, 7. q. 1.

Addendum est secundo, beneficium cum vacat, posse iure communi ex iusta causa in duo diuidi, si facultates illius sufficiant: ex cap. Vacante, De praebedis: sicque erunt duo beneficia, duoque iura, vt glossa finalis ibidem exprimit, & ad cap. Tus, eodem titulo, verbis Sectionem. Duo autem ad vnam praebedam eligi non possunt: ita scilicet, vt vnus vnam partem habeat, alter alteram, siue simul, siue successione, ex cit. cap. Tus, & ex cap. Dilecto, eodem adhuc titulo.

249. Addendum est tertio, beneficium collatum ex cap. Nulla, §. Cum vero, De concessione praebedae, conferri debere intra sex menses: qui incipiunt non à die vacationis: sed à die scientiae, vel notitiae vacationis, vel à die quo collator scire debuit: ex cap. Quia diuersitatem in fine, eodem titulo. In collatore vero impedito non currit tempus, quamdiu est impeditus: siue impeditum fuerit iuris, siue facti: vt si fuerit excommunicatus, suspensus aut aliter impeditus, etiam sua culpa ex Rebuffo in praxi beneficiorum 1. parte, titulo. De deuolutionibus, num. 13. per citat. cap. Quia diuersitatem. Modum debiti conferendi Parochiale beneficium vide in Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. De reformatione.

SECTIO VII.

De requisitis ad validam collationem beneficiorum Ecclesiasticorum.

VT collatio beneficiorum sit valida sequentes conditiones requiruntur.

250. Prima est, vt beneficium gratis conferatur, id est, sine pretio, pecuniave, aut alia re aestimabili pecunia: alioqui enim collatio simoniaca esset, & consequenter inualida, per tradita in praeced. lib. 23. num. 176.

Secunda est, vt capaci beneficium conferatur: collationem enim factam incapaci esse inualidam intelligitur ex antedictis in praeced. cap. 11. & 12. Alterutra autem harum conditionum deficiente, ne quidem coloratus beneficij titulus acquiritur: cum ille cui conferitur, incapax sit illius.

Tertia conditio est, vt beneficium conferatur vni certa personae. Nam si duobus simul conferatur, collatio est inualida, ex cap. Dilecto filio, De praebedis. Sin prius conferatur vni absenti, & postea alteri praesenti, posterior collatio est inualida, ex cap. Si tibi absenti, De praebedis in 6.

Quarta est, vt beneficium non obtineatur per surreptionem, aut obreptionem, hoc est, tacita veritate, vel suggesta falsitate. Nam inualida est tunc beneficij collatio, quando facta non esset, si talis surreptio, aut obreptio non interuenisset, ex cap. Super literis, De rescriptis: vbi glossa verbo *Literas*, recenset quae exprimi debeant. Potest tamen hac conditione deficiente haberi titulus coloratus: dummodo persona alias sit capax, & Superioris mens fuerit simpliciter, absoluteque, conferendi nisi quod statim sit in Concilio Trident. sess. 25. in fine capitis 21. De regularibus, vt in prouisionibus monasteriorum, qualitas singulorum nominatim exprimat: alterque facta prouisio surreptitia esse censetur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adiucetur.

251. Quinta conditio est, vt beneficium conferatur per legitimam auctoritatem: quam collator beneficij plenam habere debet, siue de iure communi, siue ex privilegio, siue ex consuetudine: itemque habere nec amissam, nec impeditam. Quorum prius deficit, cum quis sede vacante accipit à Capitulo beneficium, quod solus Episcopus conferre solet ex cap. 1. De institutionibus, in 6. Deficit etiam, cum quis accipit beneficium à laico: qui etsi nominare possit, aut praesentare ad beneficium: non potest tamen illud conferre (ex cap. Quod autem, & cap. Cum laici, De iure patronat.) nisi ad id facultatem à Papa, vt interdum contingere habetur ex glossa ad cap. Imperium, distinct. 10. Deficit demum in simplici collatione: quando beneficium à solo Episcopo, vel à solo Capitulo conferitur, quod debet ab utroque conferri: quia vnus nihil facere

potest sine altero ex cap. vnico, Ne sede vacante, in 6. vbi glossa in explicatione casus, notabilis primo id exprimit.

252. Circa posterius autem quod dictum est requiri ad hanc quintam conditionem, obseruandum est, eum qui plenam habet auctoritatem conferendi aliquid beneficium, posse illam amittere quinque maxime modis. Primus est, quando collatori Ordinario coadiutor datur ob ipsius amentiam, iuxta tradita in praecedenti num. 243. Secundus est, quando Papa reseruat sibi collationem beneficij: tunc enim ordinarius non potest illud conferre. De qua reseruatiōe dicemus in sequenti titulo, cum de vacatione beneficiorum. Tertius est, quando ordinarius collator incidit in censuram Ecclesiasticam, vt in suspensionem ab omni iurisdictione: vel specialiter à collatione beneficiorum, vel in excommunicationem maiorem. Quibus collatorem ipsum impediti, conferre valide habetur ex cap. vnico, Ne sede vacante, in sexto. Quomodo autem id accipi debeat declarabitur in seq. lib. vltimo, tract. 1. cap. 6. Quartus est, quando collator ordinarius propter suam negligentiam, seu omissionem, qua negligit omittive beneficium conferre tempore statuto à iure; perdit enim auctoritatem illud conferendi. De quo tempore diximus in praeced. num. 249.

253. Pro praxi autem notanda sunt hic nonnulla circa hanc eandem conditionem. Primum est, quod si post id ipsum tempus (quantumvis sit prima dies ex Rebuffo in praxi beneficiorum tit. De deuolutionibus, num. 27.) beneficium Ordinarius conferat, collatio est nulla, ex cap. final. De supplenda neglig. Praet. nec postea conualescit nisi de nouo confertur, vt ex communi opinione habet Rebuffus ibidem num. 32. auctoritasque: tale beneficium conferendi pro ea vice deuoluitur ad auctoritatem Ecclesiae beneficia diu vacare cogantur, & diutina vacatione patiantur damna, incommodaque multa. Quae ratio habetur in cap. Ne pro defectu, De electione: & per eam statuitur, vt liij, quorum est ius eligendi Praet. Ecclesiae Cathedrali, vel regulari, intra tres menses de eo non prouideant, careant ea vice potestate eligendi. Quae ab illis, ex Rebuffo in praeced. nu. 23. deuoluitur ad proximam superiorem, & ab hoc ad alium ei immediatum, & gradatim ad alios: nempe ab eo qui inferior est Episcopo, ad Episcopum: ab hoc, ad Archiepiscopum, &c. nisi beneficium sit exemptum: quia tunc deuolutio fit tantum ad Papam, iuxta cap. Sicut, & ca. Licet, De supplenda negligentia Praet. Praetorum.

Id ipsum autem quod in electione; existimandum est contingere, tum in beneficiis patronatis, iuxta citat. cap. Sicut si non fiat praesentatio tempore statuto à iure quod est sex mensium, ex cap. Nulla, De concess. praebedae: tum etiam in beneficiis collatis, iuxta idem capitulum Nulla: nisi quod (prout in eodem expresse statuitur) quando collatio beneficij spectat ad Episcopum, & ipsius Capitulum simul; vno negligente conferre, ius conferendi deuoluitur ad alterum: hoc est, negligente Episcopo, ad Capitulum vel contra. Quod si tam capitulum, quam Episcopus sit negligens, deuolutio fit ad Archiepiscopum: nisi Episcopus cum Capitulo conferat tantummodo vt Canonici: quia tunc deuolutio fiet ad ipsummet, vt Episcopum. Item nisi Episcopus sit exemptus: quo casu, statim fit deuolutio ab eo ad Papam, ex cit. cap. Licet.

Quibus adde casum vnum in quo collatio non deuoluitur ab Episcopo ad Capitulum: quado scilicet collatio non pertinet ad Episcopum iure ordinario; sed iure deuoluto. Si enim Episcopus ad quem ab inferiore negligente facta est deuolutio; fuerit & ipse negligens, collatio non deuoluitur Capitulum, sed ad Archiepiscopum, vt ex Innocen. & Panor. habet Rebuffus in eod. tit. De deuolutionibus, n. 22. Adde & alterum casum, in quo iuxta cap. Ex parte, De concess. praebedae, non fit deuolutio à Capitulo ad Episcopum; nempe quando praebedae non sunt inter se distinctae, sed canonici viuunt in communi. Nam Capitulo negligente in locum Canonici defuncti sufficere alium, non deuoluitur ad Episcopum auctoritas id praestandi; cum tunc non censetur proprie beneficium vacare, vt ad verbum Distincte, glossa ibidem notat.

Secundum quod pro praxi hic notandum occurrit est. Quando collatio beneficii spectat ad inferiores Episcopos, etiam si regulares sint exempti (de quo Rebuffus in sequenti num. 37.) illis negligentibus, ad hunc fieri deuolutionem, nisi consuetudo, vel priuilegium sit in contrarium, ex Clementina vnica, De supplenda negligentia Prælatorum, vbi glossa ad verbum *Locorum* (& post eam Doctores teste Rebuffo in præcedenti nu. 25.) notat eam deuolutionem fieri ad Episcopum loci in quo situm est beneficium, etiam si collator negligens, subit alteri Episcopo. Aduerte tamen ex eadem glossa ad verbum *Dispositionem*, (& ex aliis Rebuffus consequenter notat nu. 26.) collegio negligente eligere, aut patrono negligente face- re præsentationem intra tempus à iure constitutum, deuolutionem fieri ad habentem ius Ordinarium confirmandi, aut instituendi: siue sit Episcopus, siue alius.

Tertium notandum est. Quod quando collatio non est sortituum effectum, aut quia is cui facta est noluit acceptare, aut quia post consensum renunciauit iuri suo aut motus est: aut laborat aliquo vitio talem effectum impediendo: eundem collatorem habere terminum temporis à iure constituti: siue trium, siue quatuor, siue sex mensium: perinde ac si beneficium de nouo vacaret, ex cap. Si electio, De electione, in 6.

Quartum est. Deuolutionem fieri cum qualitatibus, & personis, quæ erant in prima collatione ex Clement. vnica, De supplenda negligentia Prælatorum. Quod Rebuffus in sequenti num. 40. notans, infert quod si Episcopus beneficium conferre debuit nominato, debet & Archiepiscopus, ad quem deuolutum est ius. Item si beneficium conferri alicui de genere fundatoris, debet quoque is ad quem ius conferendi fuerit deuolutum, tali conferre.

Quintum est. Sede vacante ius conferendi beneficia non deuoluit ad Capitulum ex cap. 2. Ne sede vacante, De qua re num. 101. & 102. Rebuffus.

Sextum est. Quando fit deuolutio ad plures Superiores gradatim, quemlibet eorum habere sex menses à die notitiæ deuolutionis, sicut habet Ordinarius collator à die notitiæ vacationis. Quod Lambertinus De iure patronatus lib. 2. par. 3. quæst. 2. art. 8. ex aliis referens, addit: quando fit deuolutio à patrono laico ad Ordinarium, qui ius habet instituendi, hunc habere sex menses ad instar cæterorum ordinariorum collatorum: quamuis patronus ipse tantum habeat quatuor menses ad præsentandum: quia ius in quod per deuolutionem succeditur, mutatur mutata qualitate personæ, & accipit rationem iuris conferendi beneficium; cum antea tantum esset instituendi. Sicque ex eod. autore, quia quilibet Superiorum ad quos gradatim fit deuolutio, habet suos sex menses fieri poterit aliquando, vt Ecclesia per annum vacet, & amplius. In quo tempore Episcopus tenetur talem Ecclesiam commendare alicui Clerico idoneo, qui tanquam custos, & tutor eam gubernet.

Postremum notandum est. Iure deuoluto impetran- tem beneficium, teneri declarare modum vacationis: quia collatio ei alioqui non suffragabitur, vt ex regulis Cancellariæ habet Rebuffus in sape cit. tit. nu. 105.

Superest quintus, & vltimus modus, quo inualida est collatio beneficii: scilicet cum collator ob aliquod suum peccatum commissionis perdit auctoritatem conferendi beneficium: quale peccatum committit is qui benefici- um curatum, vel dignitatem confert ei, qui non est dignus, nec seruat ea, quæ ius requirit: cap. Cum in cunctis, De electione, §. finali: vel confert ei qui residere non potest, ex cap. Quia nonnulli, De Clericis non residentibus: aut qui confirmat electionem indigni: quem amittere potestatem confirmandi secundum electum, habetur ex cap. Nihil est, De electione. Cæterum in beneficiis Episcopatu inferioribus, deuolutio ob delictum fit eodem modo, quo ob negligentiam. In Episcopatibus vero, fit statim ad Papam, per textum in cap. Quamquam, De electione, in 6. Vbi nota quod ex aliis habet Rebuffus in eodem titulo, De deuolutionibus, nu. 19. & 20. quando delictum est omnium electorum, deuolutionem, vt dictum

est fieri ad summum Pontificem: quod si tantum aliqui deliquerint (vt pote quia pars Canonorum elegit indignum, vel omisit formam à iure præscriptam) non fieri deuolutionem, sed electionem manere per eos illos, qui non peccauerunt, ex cap. Gratum, De postulat. Prælat. Et ratio esse potest, quod delinquentes, tunc pro mortuis habeantur moraliter.

CAPVT XVIII

De multis aliis legitimis modis acquirendi beneficia, & potissimum de triennali pacifica possessione, & rescriptis Apostolicis.

S V M M A R I V M.

- 256 Qui sint tales modi.
- 257 De translatione beneficii ab vna Ecclesia ad aliam.
- 258 Acquisitio beneficii per triennalem possessionem pacificam.
- 259 Regula Cancellariæ in qua fundatur eadem acquisitio locum habet non modo in externo, sed etiam in conscientie foro.
- 260 Conditiones necessariae, vt illius decretum procedat, ac aduertenda circa primum, quæ est habere titulum saltem coloratum.
- 261 Non iuuat iureo decreto, qui ne coloratum quidem titulum habent.
- 262 Circa secundam conditionem notanda de intruso: & alia, de violento.
- 263 Circa tertiam conditionem notanda, de triennio ad eam spectante.
- 264 Notanda circa quartam, quæ est pacificæ possessionis bonæ fidei.
- 265 Differentia rescripti à cæteris constitutionibus Apostolicis, & triplex illius genus.
- 266 Eius usus à Concil. Trid. prohibitus ob abusum, qui si absit, ille potest esse licitus.
- 267 Rescriptum non extenditur ad beneficia nominatim iure excepta, & quoniam ea sint.
- 268 Quid incumbit ei pro quo promouendo concessum est rescriptum Apostolicum.
- 269 Quid contra agere possit illi quorum interest.
- 270 Quid acquiratur per rescriptum Apostolicum.
- 271 Concurrentibus pluribus mandataris, quis eorum præferatur.
- 272 Notandum de rescripto, seu literis in forma pauperum.
- 273 Peccatum est in re aliam conferre incapaci, quam incapacem accipere beneficium Ecclesiasticum.
- 274 Pana quæ re peccatum sequuntur.

PRÆTER hæcenus expositos, sunt adhuc alij debiti modi acquirendi beneficia: vnus per renunciationem à beneficiario factam. Alter per permutationem cum alio factam: de quibus agemus in sequenti titulo, quia sunt etiam modi amittendi beneficia. Tertius, per optionem. Nam multis in locis antiquiores Canonici solent optare meliorem præbendam vacantem, iuxta cap. fin. De consuetudine, in 6. vbi glossa, in declaratione casus, notat ex communi sententia, optionem non habere locum in beneficiis, quæ vacant ex causa permutationis. Quartus est, per commendam perpetuam. Quintus, per coadiutoriam; qua quis constituitur coadiutor cum futura successione: de quibus duobus, vt & de pensione, cum cuius constitutione aliquando beneficium acquiritur, dictum est in præcedentibus. Sextus est, per examen, seu oppositionem: quando multis se mutuo opponentibus, & examinatis, beneficium datur digniori, iuxta Conc. Trid. sess. 24. cap. 18. De refor. vbi modus is præscribitur seruandus in beneficiis curatis conferendis. Septimus est, per translationem.

Vocatur autem hic translatio, cum vnus Prælatatus, seu beneficiatus transfertur ex vna ecclesia ad aliam. Vacantem intellige, quia ad nõ vacantem facta translatio, dicitur potius permutatio. Adagere autem primo, prohibitam esse quidem antiquo iure, Episcopi translationem, per cap. Episcopum, & ca. Propter, 7. q. 1. eo quod inter ipsum, ac ipsius Ecclesiam intercedat spirituale quoddam coniugium, quod solus Papa vt Christi in terris Vicarius dissoluere possit, ex cap. 2. & vltim. De translatione Episcopi: permissum